

Europalia 2011 is gewijd aan een economische toeland, dat echter ook kampt met veel sociale problemen

Het verdriet voorbij

Paus Benedictus XVI vroeg in een viering om vergeving, omdat zijn generatie „het licht van God te weinig uitdroeg”. Theoloog Bert ROEBBEN reageert

- Oudere generaties denken soms, net als de paus, dat ze te weinig aan geloofsverklaring deden
- De crisis kan echter ook een gunstige tijd zijn

Jozefien VAN HUFFEL

Eind deze zomer opende Benedictus XVI de slotmis na zijn jaarlijkse ontmoeting met oudstudenten met een persoonlijke bespiegeling. „In deze tijd van afwezigheid van God, waarin het land van de ziel dor is en mensen niet weten waar het levende water vandaan zal komen, willen we de Heer vragen zich te tonen”, sprak de paus. „En wij, die Hem van jongs af kennen, willen vergeving vragen dat we zijn licht zo weinig naar de mensen droegen.”

Media pikten de uitspraak een dag later op. „Hele generatie is er niet in geslaagd het geloof door te geven”, kopten ze. „De eigenlijke woorden van de paus waren uiteraard meer genuanceerd”, reageert theoloog Bert Roebben. „Bovendien moet je de context in het achterhoofd houden. Het is een losse gedachte, die te denken geeft. Geen officiële tekst die te nemen of te laten is.”

„Het verrast me echter wel dat de paus, die op dat moment pas de optimistische sfeer van de Wereldjongerendagen opsnoof, een dergelijke cultuurpessimistische uitspraak deed. Ik heb het daar ook moeilijk mee”, vervolgt Roebben. „Positief echter: de paus blijkt een mens te zijn. Iemand die kan schipperen tussen hoop en wanhoop, die ook verdriet en melancholie ervaart.”

Niet alleen de mens Joseph Ratzinger koestert echter dergelijke gedachten. Heel wat gelovigen van zijn generatie herkennen zich wellicht in zijn woorden. „Andere zestigers en zeventigers keerden zich van de Kerk af of gelooven dat ze hun best hebben gedaan, maar sommigen vragen zich inderdaad af wat ze verkeerd hebben gedaan”, weet Roebben.

Was het vroeger beter? Bert Roebben: „Het is gevaarlijk in een rampscenario te blijven steken.” © KNA-Bild

„Ik merk dat er melancholie is en verdriet. Maar ik denk niet dat die ons kunnen helpen om een toekomst te ontwerpen.”

„Ik merk melancholie onder de oudere gelovigen, maar het is geen basis voor de toekomst”

Ook bij anglicanen en protestanten blijven jongeren weg uit de kerk en is het moeilijk om te zeggen wat daar precies de oorzaak van is. Roebben: „We leven in een wereld waarin God heel kwetsbaar is geworden, met een Kerk die moeite heeft om de taal van de zoekende mens te spreken. In

de jaren 1970 en 1980 werd geprobeerd de Kerk aan te passen aan de moderne mens, maar soms waterde daardoor ook de boodschap.”

Volgens Roebben is het echter vooral gevaarlijk om in een rampscenario te blijven steken. „Je kunt verdrietig zijn, maar je kunt deze tijd ook beschouwen als een gunstige tijd, een tijd van herbronning”, zegt hij.

Even terug naar de paus, eind augustus. „We vragen vergeving omdat we zo zelden de zekerheid uitdragen dat Hij het is, dat Hij daar is en dat Hij het grote is waarop we allemaal wachten”, vervolgde Benedictus XVI.

Roebben: „Hij heeft het over geloofszekerheid. Bedoelt hij een zekerheid zoals die van de catechismus? Want dat is volgens mij

niet wat we nodig hebben. Het traditionele antwoord doet het niet meer. Denk bijvoorbeeld aan de nadruk die Benedictus XVI ook legt op het thema van de nieuwe evangelisatie. Joannes-Paulus II had het vaak over ‘het herstellen van het christelijke weefsel’. Welke geloofwaardigheid hebben dergelijke woorden nog?”

„Wat we wel nodig hebben, is een volwassen geloofsgesprek waaraan iedereen kan deelnemen. Mensen die in een moeilijke situatie, zoals de bedrijfsweld, christen durven zijn. Mensen die gescheiden zijn”, vervolgt Roebben. „Zij vragen zich af wat de Kerk hen te bieden heeft.”

Volgens Bert Roebben staat de katholieke Kerk twee dingen te doen. „Enerzijds moeten we als geloofsgemeenschap onze geloof-

waardigheid onder de loep nemen. Weten we zelf nog wel wat we zeggen? Geloofwaardigheid heeft te maken met levensstijl, met woord en daad die op elkaar zijn afgestemd”, zegt hij. „Anderzijds moeten we ook bereid zijn te luisteren naar nieuwe ontwikkelingen, ook in de rand van de Kerk. En ons af te vragen wat we ervan kunnen leren.”

Vier jaar geleden schreef Benedictus XVI *Spe salvi*, zijn encycliek over de hoop. „Daar valt zijn uitspraak alvast niet mee te rijmen”, zegt Roebben. „De protestantse theoloog Jurgen Moltmann noemt het niet durven zien van hoopvolle perspectieven en het niet durven vertrouwen op de toekomst, een zonde tegen de geest. Daar zou ik het graag eens met de paus over hebben.”